

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
In the Name of Allah, the Compassionate the Merciful

نورالمین

آموزش مقدماتی زبان تخصصی

کلام اسلامی

(ویژه فارسی آموزان غیر فارسی زبان)

محمد دین محمدی

سخن ناشر

معارف اسلامی ناب، نیازِ بشر تشنه معنویت امروز است. در این دوران که بسیاری آن را عصر پایان جهان می‌دانند، گرایش به دین و معنویت، سرعتی شگفت یافته است. در این میان، اسلام بیشترین سهم را از این گرایش به دین دارد، و چرا چنین نباشد؟ اسلام، دین انسانی زیستن، عدالت‌پروری و عشق به هم‌نوع است و بشر این عصر، این گوهر گمشده را در اسلام ناب یافته است.

از سوی دیگر، گسترش پُرشتاب رسانه‌ها و ابزارهای انتشار اطلاعات، بی‌وقفه موجب پدید آمدن پرسش‌ها و شبهات جدیدی می‌شود که تا اندکی پیش از این، هیچ‌یک از آنها قابل تصور نبود. این انفجار اطلاعات، به‌ویژه در دنیای مجازی، اغلب فرصت ژرف‌اندیشی را از انسان سلب می‌کند و همین موجب شناخت نادرست یا ناقص از بسیاری امور، به‌ویژه مفاهیم و معارف دینی می‌گردد.

بنابراین، تبلیغ و نشر مؤثر معارف اسلامی ناب، رسالت خطیری است که بر عهده همه متولیان این امر می‌باشد. بدون تلاش خالصانه و آگاهانه برای رسیدن به این هدف، پتانسیل عظیمی که در گرایش بشر به معنویت در این عصر پدید آمده، به هدر خواهد رفت.

نشر «نورالامین» به سهم خود می‌کوشد تا بخش اندکی از رسالت عظیم نشر معارف اسلامی ناب را به بهترین شکل ممکن انجام دهد و در این راستا از پیشنهادها و انتقادهای همه فرهیختگان این عرصه، برای غنا بخشیدن به آثار خود استقبال می‌کند.

نورالامین

فهرست

مقدمه / ۵

درس اول

برنامه کامل زندگی / ۹

درس دوم

مقصد شناسی / ۲۱

درس سوم

موضوع شناسی و مبدا شناسی / ۳۵

درس چهارم

راه شناسی و راه بر شناسی / ۴۷

درس پنجم

پیدا کردن بهترین برنامه / ۵۷

درس ششم

اصول دین / ۶۹

درس هفتم

توحید / ۷۹

درس هشتم

معاد / ۸۹

درس نهم

نبوت / ۹۹

درس دهم

اصول مکتب / ۱۰۹

دین اسلام به‌عنوان یکی از مدعیان برنامه کامل زندگی، تمامی انسانها را مخاطب حقیقی خود قلمداد کرده و یقیناً برای معرفی خود و همچنین جذب، حفظ و تعالی تک به تک آن‌ها برنامه‌هایی دارد. مباحث کلان اعتقادی و جهان‌بینی یکی از مهم‌ترین و مقدم‌ترین مباحثی است که می‌تواند در این عرصه پیش‌قدم باشد؛ این محتوا در تقسیم‌بندی علوم بیشتر ذیل «علم کلام و فلسفه» و در ساده‌ترین و کلان‌ترین شکل آن ذیل «دروس عقاید» مورد بررسی قرار می‌گیرد که محتواهای موجود در فضای ایرانی - اسلامی بیشتر مناسب فضای «درون دینی» و گروه متدینینی است که تمایل به تثبیت و تقویت عقاید خود دارند و در نتیجه معمولاً جاذبه‌ای برای افراد «برون دینی» - که تاکنون ارتباط خاصی با این تفکر و برنامه نداشته‌اند - ندارد. هدف تعالی اسلام اقتضا می‌کند که با رویکردی «ارائه‌ای» و «پویا» به دنبال معرفی این گفتمان به تمامی افراد جامعه باشیم. گسترده عظیم مخاطبان و متفاوت بودن شرایط آن‌ها اقتضا می‌کند که برای ارائه مطلوب این برنامه برای هر گروه و با لحاظ شرایط سنی، زبانی، تحصیلی، رفاهی، سرزمینی و فرهنگی و .. طرح و محتوای کلامی جداگانه‌ای طراحی شود. این رویکرد نه تنها در علم کلام، بلکه باید در تمامی علوم اسلامی به‌عنوان یک راهبرد اساسی مدنظر باشد.

با توجه به عدم یافت چنین محتوا و الگویی تصمیم بر آن شد که محتوای اولیه‌ای با رویکرد ارائه‌ای تولید شود که راه برای تولید محتواهای تخصصی‌تر - در سطح کارشناسی، کارشناسی ارشد - نیز فراهم گردد که در نوع خود می‌تواند گامی نخستین و کوچک در راستای تحول در علوم اسلامی نیز قلمداد شود. این محتوا می‌تواند با تغییراتی جزئی مخاطبین زیر را پوشش دهد:

الف) فارسی آموزان غیرفارسی‌زبان: این محتوا می‌تواند برای دانشجویان و طلاب رشته‌های مرتبط با کلام اسلامی و معارف اسلامی به‌عنوان یک پیش‌نیاز و حتی به‌عنوان یک واحد درسی عمومی و یا اختصاصی مدنظر باشد. همچنین با بهره‌گیری از ظرفیت‌های زبان تخصصی و مهارت‌های متداول در حوزه آموزش زبان فارسی می‌توان با رویکرد تکلیف محوری، موجبات تقویت چهار مهارت آموزشی، خواندن، شنیدن، گفتن، نوشتن را فراهم آورد تا حلقه وصلی مابین دوره‌های مقدماتی آموزش زبان فارسی و دوره‌های پیشرفته و معارفی پیش رو باشد. این کتاب این گروه از مخاطبان را به‌عنوان مخاطبان اصلی خود قلمداد کرده و به‌صورت تخصصی به پوشش نیازهای این قشر از مخاطبان پرداخته است که خروجی آن به‌عنوان یکی از اولین کارهای بین‌رشته‌ای در حوزه آموزش زبان تخصصی به غیرفارسی‌زبانان می‌باشد.

ب) نوجوانان فارسی‌زبان: با توجه به جذابیت‌های تصویری این محتوی و بروز بودن مثال‌های آن، این کتاب می‌تواند برای ارتباط‌گیری گروه نوجوان با محتوا و اندیشه دینی مورد استفاده قرار بگیرد.

ج) جهانگردان: در صورت ترجمه، این محتوا می‌تواند به‌عنوان معرفی بخشی از فرهنگ ایرانی اسلامی به جهانگردان مدنظر باشد.

ویژگی‌های اختصاصی این کتاب از این قرار است:

الف) رعایت تمامی اسلوب‌های زبان آموزی:

این کتاب با توجه به دایره واژگانی مخاطبین خود طراحی شده و دانش زبانی و واژگانی این افراد در دوره‌های عمومی کاملاً مدنظر مؤلف بوده است. همچنین سعی شده است با ساده‌سازی مباحث واژگان تخصصی، در فرایند فهم و درک مفاهیم انتزاعی، با دانشجو و طلبه همراهی شود. یکی از ابداعات این کار طراحی تمرین‌های شنیداری با استفاده از فضای شعر و داستان است که پل ارتباطی جدیدی بین یادگیری مفاهیم ارزشی و اعتقادی در قالب زبان و شعر فارسی ایجاد می‌نماید.

ب) نوشتار بر اساس تحقیقات و تجربیات:

مؤلف این کتاب با بیش از ۳۵۰۰ ساعت تدریس زبان فارسی و عقاید اسلامی برای انواع دانشجویان و طلاب غیر ایرانی و با توجه به بازخورد گیری از این تجربیات و با نگارش مقالات انتقادی متعددی در این حوزه اقدام به تألیف این کتاب نموده است. مقالاتی از جمله:

۱) «تقد و ارزیابی کتاب آموزش عقاید گروه زبان فارسی دانشگاه مجازی المصطفی و معرفی ظرفیت‌های جدید» پذیرش شده در اولین کنفرانس بین‌المللی ظرفیت‌شناسی و تأثیرگذاری فضای مجازی در ارتقای آموزش‌های دینی.

۲) «رزیابی کارآمدی کتب عقاید حوزه در گفتمان با مخاطب برون دینی غیر فعال» ارائه شده در اولین همایش ملی «تقد متون و کتب علوم انسانی».

۳) «بررسی ظرفیت‌های تعاریف علم کلام در گفتمان دینی با مخاطب برون دینی» پذیرش شده در همایش «جریان‌شناسی فرهنگی در عرصه بین‌الملل».

ج) تولید محتوا بر اساس سبک و رویکردهای جدید:

این کتاب سعی دارد با گسترش زاویه دید کلامی خود از مخاطبین درون دینی به مخاطبین برون دینی و با بهره‌گیری از فرایند تصویرسازی و گفتگو محوری و پرسش‌گری ارتباط عمیق‌تری با مخاطبین خود برقرار نماید. در این راستا سعی شده است از بروزترین مثال‌ها و تصاویر و سؤالات حوزه عقاید کمک گرفته شده و از هر گونه اطاله کلام پرهیز شود تا بیشترین زمان آموزش به گفتگوها و طرح پرسش و پاسخ‌ها، مصرف گردد. ابداعات و ابتکارات جدید بکار رفته در طراحی تکالیف (با تطبیق بر کتاب Developing Materials for language Teaching) نیز از جمله ویژگی‌های منحصر به فرد این کار است که در گام‌های بعدی تکالیف جذاب‌تر و متنوع‌تری نیز به آن اضافه خواهد شد.

در پایان جا دارد مراتب سپاس و قدردانی ویژه‌ای از حمایت‌های همدلانه همسر فهیم و پدر و مادر بزرگوارشان و همچنین پدر و مادر عزیزم و فرزندان دلبندم، داشته باشم. همین‌طور خاضعانه از همراهی‌ها و حمایت‌های مادی و معنوی بزرگوارانی چون سرکار خانم منا آل سیف و دوستان موسوم به «بچه‌های پرشین ۹۲» - که در طول این سالیان، همواره حمایت‌هایشان مایه دلگرمی بنده بوده است - کمال سپاس و قدردانی را دارم. همچنین باید از همراهی علمی سرکار خانم زهرا سمائی که در طراحی تکالیف و اعتبارسنجی آموزشی آن‌ها - بر اساس آخرین اسلوب‌های آموزش زبانی - کمک شایانی مبذول داشته‌اند کمال سپاس و قدردانی را داشته باشم که یقیناً پیگیری‌های ایشان و همین‌طور لطف‌های فنی گرافیک‌ساز محترم جناب حسین دباغ زاده نقش تعیین‌کننده‌ای در پیشبرد کار تاکنون داشته و ان‌شالله در فرایند بهتر شدن کار در چاپ‌های بعدی خواهد

راهنمای مطالعه و تدریس:

این کتاب با یک نگاه برون دینی سعی دارد در قالب ۱۰ درس به تبیین عقلی مهم‌ترین مباحث مطرح‌شده در فضای دین اسلام (اصول دین) و چرایی آن‌ها بپردازد. پنج بحث مهم «توحید»، «نبوت»، «معاد»، «عدل»، «امامت» در قالب عناوینی چون «برنامه کامل زندگی، موضوع‌شناسی و مبدأشناسی، مقصدشناسی، راه‌شناسی و راهبر شناسی، پیدا کردن بهترین برنامه، اصول دین، توحید، معاد، نبوت، امامت، اصول مکتب» مورد بررسی و تبیین قرار می‌گیرد. مدت‌زمان مطلوب برای هر درس ۹۰ دقیقه پیش‌بینی شده است. قسمت‌های مختلف در هر درس از قرار زیر است:

(۱) بیان اهداف درس:

این بخش جهت اطلاع اجمالی از درس و بیشتر برای مدرسین محترم در نظر گرفته شده است.

(۲) بیان اصلاحات مهم:

در این بخش اصطلاحات مهم این درس به همراه تصاویر مرتبط، برای آشنایی مقدماتی دانشجو با مفاهیم انتزاعی و اعتباری در نظر گرفته شده است. با توجه به اعتباری بودن بسیاری از واژه‌ها برای ارتباط بهتر مدرسین می‌توانند با بررسی تصاویر را از زوایای مختلف زمینه آشنایی دانشجو با واژه مدنظر را فراهم نمایند.

(۳) پیش مطالعه و پیش بحث:

در این بخش سؤالاتی بر اساس چند تصویر، برای ارتباط‌گیری و درگیر کردن مخاطب با موضوع محل بحث در نظر گرفته شده است که در قالب سؤالاتی کاملاً ساده و هماهنگ با زندگی عادی افراد و بیان‌های عامیانه مخاطب را با موضوع محل بحث آشنای می‌کند.

(۴) مقدمه:

در این بخش موضوع محل بحث با پرکاربردترین واژگان و موضوعات آموخته‌شده در دوره‌های عمومی زبان آموزی، به مخاطب توضیح داده می‌شود. هدف آموزشی این بخش، تقویت و تثبیت واژگان گذشته و آماده‌سازی دانشجو برای ارتباط با مفاهیم جدید است.

(۵) بحث اصلی:

در این بخش با ادبیاتی مناسب با مباحث اعتقادی و در یک سیر عقلی ساده مباحث به صورت جدی‌تری مورد بررسی قرار می‌گیرد.

هدف آموزشی این بخش تقویت بخش خواندن و شنیدن مخاطب در حوزه اصطلاحات تخصصی است.

(۶) گفتگوی آزاد:

در این بخش سعی شده است با سؤالاتی تخصصی، مخاطب به صورت فعال‌تری با موضوع اصلی بحث درگیر شود. هدف آموزشی این بخش تقویت فرایند گفتگو و تثبیت واژه‌های جدید آموخته‌شده در ضمن یک گفتگوی فعال است.

۷) تمرینات:

در این بخش سعی شده است با طراحی تمریناتی ابداعی فرایند درک مطلب تکمیل شده و هر چهار مهارت اصلی زبان آموزی مخاطب تثبیت و تقویت شود. فایلهای مربوط به تمرینات شنیداری علاوه بر سی دی ارائه شده در صفحه اینستاگرامی [mdm1360](https://www.instagram.com/mdm1360) قابل مشاهده و شنیدن است.

۸) بیشتر بدانیم:

این بخش به عنوان یک بخش تکمیلی و اختیاری برای دانشجویان فعال و آماده تر طراحی شده است تا در صورت ساده بودن مطالب اصلی درس، با تمرکز و مطالعه این بخش، حس بهتری از مطالعه این کتاب و همراهی با سایر دوستان خود در فرایند یادگیری زبان فارسی داشته باشند. دو بخش اصلی این قسمت از این قرار است:

الف) آشنایی با متون عقاید:

در این بخش متن کوتاهی از کتب رایج در حوزه عقاید معارف اسلامی به عنوان نمونه و مثال آورده می شود. هدف آموزشی این بخش ارتباط دانشجو با متون رایج در این حوزه مطالعاتی است تا علاوه بر مقایسه کردن دو فضا با نحوه بیان و استدلال سایر کتب نیز آشنا شود.

ب) بیان ثمرات بحث:

دغدغه کاربردی بودن مفاهیم فکری و انتزاعی، یکی از دغدغه های بزرگ اندیشه های فلسفی امروزی است. در این بخش از کتاب سعی می شود بایانی ساده، کلیدواژه ای ساده از مباحث پیش رو و مرتبط با بحث به دانشجو داده شود. هدف اصلی این بخش بیشتر بعد روانی آن است تا با تأمین احساس مفید و کاربردی بودن مسائل، امید و انگیزه های برای پیگیری سایر مطالب کتاب باشد.

با سپاس از شما خواننده و مدرس محترم که افتخار مطالعه این کتاب را به بنده دادید، باید اذعان شود که این کار مانند هر کار جدید و ابتکاری، نیازمند فرصتی برای تکمیل و تکامل است که آن نیز فقط با راهنمایی شما بزرگواران امکان پذیر می باشد. مشتاقانه منتظر دریافت بازخوردهای شما سروران گرامی هستم.

پست الکترونیکی : mdm1360@gmail.com

نام کاربری در تمامی فضاهای مجازی : [mdm1360](https://www.instagram.com/mdm1360)